

راشد الرحمن للرحمن

دیده بانی شاخص های پیشرفت

(نظریه ها و راهکارها)

پدیدآورندگان: اسدالله راشدی

امین فرجی

عضو هیات علمی دانشگاه تهران

سرشناسه	:	راشدی، اسداله، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	دیده‌بانی شاخص‌های پیشرفت (نظریه‌ها و راهکارها)
مشخصات نشر	:	تهران: فرهیختگان دانشگاه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۳۸۳ ص: جدول، نقشه(رنگی).
شابک	:	۱۵۵۰۰۰۰ ریال 978-600-235-192-0
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۳۸۰ - ۳۸۳.
موضوع	:	توسعه اجتماعی -- ایران -- تهران -- آمار
موضوع	:	Community development -- Iran -- Tehran -- Statistics
موضوع	:	پیشرفت
موضوع	:	Progress
موضوع	:	تهران -- اوضاع اجتماعی -- قرن ۱۴ -- آمار
موضوع	:	Tehran (Iran) -- Social conditions -- 20th century -- Statistics
شناسه افزوده	:	فرجی، امین، ۱۳۶۵ -
رده بندی کنگره	:	۴۹HN
رده بندی دیویی	:	۱۴۰۹۵۵۱۲۲/۳۰۷

ناشر	:	فرهیختگان دانشگاه
عنوان کتاب	:	دیده بانی شاخص‌های پیشرفت (نظریه‌ها و راهکارها)
پدیدآورندگان	:	اسدالله راشدی - امین فرجی
ویراستار	:	علیرضا لچینانی
طراح جلد	:	سیمرا عدلو
چاپ و صحافی	:	روز
نوبت چاپ	:	اول ۱۴۰۰
تیراژ	:	۱۰۰ جلد
قیمت	:	۱۵۵۰۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۲۳۵ - ۱۹۲ - ۰

ساختمان مرکزی	:	تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۶ آذر، کوچه پارسی، پلاک ۶
تلفن روابط عمومی	:	۰۹۱۲۱۳۰۸۶۳۹ - ۶۶۴۹۰۱۷۸ - ۶۶۴۹۰۱۷۹
پایگاه اینترنتی	:	www.Fdbook.ir
تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق محفوظ می‌باشد.		

مقدمه ناشر

جهان امروز جهان تکنولوژی، کیفیت و رقابت است. وجه تمایز میان کشورها، تفاوت در کیفیت تولید، مطلوبیت فرآورده‌ها و خدمات است که در سایه توسعه پایدار و پیشرفت متعالی است.

تحقیق در مؤلفه‌ها و بنیادهای پیشرفت و توسعه پایدار، تأثیر عمده‌ای در استانداردسازی و ارتقاء کیفیت زیست بشری و حیات طیبه دارد. در نظریات جدید توسعه، برخلاف گذشته که سرمایه‌های فیزیکی را موتور محرکه توسعه اقتصادی می‌دانستند، سرمایه انسانی است که محور اصلی توسعه را تشکیل داده و موجبات رشد و توسعه پایدار جوامع را فراهم می‌سازد.

در واقع، منابع انسانی متخصص و ماهر بزرگترین سرمایه اصلی هر جامعه محسوب می‌شوند. پراساس تئوری سرمایه انسانی، باید به آموزش در همه سطوح آن به ویژه آموزش‌های دانشگاهی و سازمانی به عنوان یک سرمایه ملی نگریسته و آن را جزء با ارزش‌ترین سرمایه‌ها که در وجود انسان‌ها ذخیره و به‌صورت دانش، تخصص و مهارت متبلور می‌شود به حساب آورد. اما در این نظریه بیش از آنکه کمیت آموزش مطرح باشد، کیفیت آن مطرح است. در تلاش برای یافتن مؤلفه‌های علوم نوین در دنیای جدید و برای نیل به توسعه پایدار دانایی محور، مسئله کیفیت آموزش یکی از محورهای است که تقریباً در خصوص آن اتفاق نظر وجود دارد. ارتقاء کیفیت آموزش، از عمده‌ترین اهداف در تنظیم و تدوین سیاست‌های آموزشی است. کتاب حاضر با هدف از میان برداشتن یا کاستن موانع پیش روی به ویژه در حوزه برنامه ریزی منطقه ای و آمایش سرزمین، از راه آموزش صحیح و نگاه به آینده می‌کوشد نیاز جامعه هدف را بصورت جامع، علمی و تجربی، در وسع خود مورد واکاوی قرار داده و در اختیار شما علم پژوهان عزیز قرار دهد.

امید است که مجموعه آثار انتشارات فرهیختگان دانشگاه که حاصل تلاش جمعی نخبگان دانشگاهی کشور است، بتواند پاسخگوی بخشی از نیاز شما عزیزان علاقمند به علم و دانش باشد. از تمام دوستانی که صمیمانه و بزرگوارانه در این راه ما را یاری نمودند، سپاس‌گزاری می‌کنم.

علیرضا لچینانی

مدیر مسئول انتشارات فرهیختگان دانشگاه

پیشگفتار..... ۱۳

بخش نخست: ره نگاشت کتاب

طرح مساله.....	۱۷
اهمیت و ضرورت بحث.....	۲۲
اهداف کلان کتاب.....	۲۵
۱- هدف کلان کتاب.....	۲۵
۲- اهداف عملیاتی.....	۲۵
تعریف واژگان کلیدی کتاب.....	۲۶
۱- پیشرفت.....	۲۶
۲- منطقه.....	۲۸
۳- برنامه ریزی منطقه‌ای.....	۲۹
۴- پیشرفت متعادل منطقه‌ای.....	۳۱
۵- ساختار فضایی.....	۳۲

بخش دوم: ادبیات تحقیق، مبانی نظری و چارچوب نظری

مقدمه.....	۳۵
فرایند تدوین و تنظیم چارچوب نظری کتاب.....	۳۷
گذاری بر مفهوم پیشرفت و ابعاد آن.....	۳۸
گونه‌های پیشرفت.....	۳۹

۳۹	پیشرفت برونزا
۴۰	پیشرفت درونزا
۴۱	مروری بر مکاتب و نظریه‌های پیشرفت
۴۱	دیدگاه تکاملی (دیدگاه جامعه‌شناسان کلاسیک)
۴۲	دیدگاه نوسازی
۴۴	دیدگاه وابستگی
۴۷	دیدگاه نظام جهانی
۴۸	دیدگاه‌های جدید پیشرفت
۴۹	دیدگاه‌های پیشرفت منطقه‌ای
۵۰	نظریه‌های برنامه‌ریزی بخشی در پیشرفت منطقه‌ای
۵۰	نظریه‌های پیشرفت فضایی
۵۱	نظام سلسله مراتبی یککوتاه‌ها
۵۷	ابعاد پیشرفت
۵۷	پیشرفت اقتصادی
۵۸	پیشرفت اجتماعی و فرهنگی
۵۹	پیشرفت سیاسی
۶۰	پیشرفت پایدار
۶۶	معرفی برخی از روش‌های سنجش وضعیت پایداری یا ناپایداری فرآیندهای پیشرفت
۶۷	شاخص پیشرفت انسانی
۶۸	روش رد پای بوم‌شناختی
۶۸	روش مازاد ظرفیت تولید زیستی
۶۸	شاخص پس‌اندازهای خالص
۶۸	روش آسیب‌پذیری محیط زیست
۶۹	روش پایداری محیط زیست
۶۹	روش عملکرد محیط زیست
۶۹	بایستگی‌های ارزیابی و سنجش پیشرفت با استفاده از شاخص‌ها
۷۳	تدوین شاخص‌های سنجش پیشرفت پایدار